

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič
a Din 2.— do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petič
vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod«
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 100.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne Cerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Odgovor Amerike

Ameriška vlada odklanja vsako revizijo vojnih dolgov in vztraja pri tem, da morajo evropske države točno plačevati svoje dolgove Ameriki

Washington, 24. novembra. Državni tajnik za zunanje zadeve Stimson je smotil izročil angleškemu in francoskemu poslaniku odgovor Zedinjenih držav na notni Anglije in Francije glede odgovorov plačil in revizije vojnih dolgov. Belgij, Češkoslovaški in Poljski odgovor še ni bil izročen in se bo to zgodilo najbrž v teku današnjega dne.

Dasi odgovor Franciji in Angliji še ni bil objavljen, se z merodajne strani izve, da je ameriška vlada odločno odklonila vsako odgovor plačil in sploh vsako misel na brisanje vojnih dolgov. Nota poudarja, da smatra Amerika to za izrecno evropsko zadevo, ki pa ni v nobeni zvezi z vprašanjem reparacij. Vlada Zedinjenih držav pa je pripravljena razpravljati z vsako posamezno državo posebej in v okviru danih možnosti pristati na primerne olajšave pri odplačevanju dolgov. Ne more pa pristati na nobeno znižanje teh dolgov, ker je to breme zadelo ameriško prebivalstvo, ki pa prav tako trpi zaradi svetovne gospodarske krize kakor Evropa. Naposled poudarja odgovor, da bi se mogel ta problem urediti s pomočjo gospodarskih kompenzacij z povečanjem izvoza ameriških poljedelskih in industrijskih proizvodov. Na ta način bi se olajšal obojestranski položaj. Nota poudarja naposled stališče ameriške vlade, da je sedanja gospodarska kriza v tesni zvezi z vprašanjem razorožitve in da bi razorožitveni sporazum olajšal bremena tako Evropi kakor Ameriki.

Izjava Hoovra

Washington, 24. nov. AA. Predsednik Zedinjenih držav Hoover je dal novinarjem tole izjavo:

Jaz sem že opetovano poudaril, da sem proti črtanju vojnih dolgov. V ostalem smatram, da ni mogoče naložiti ameriškega narodu novih bremen. Navzlic temu pa sem mnenja, da bi Zedinjene države severne Amerike mogle imeti koristi tudi od drugega načina ureditve, tako n. pr. od kompenzacij za izvoz ameriških poljskih pridelkov in ameriških proizvodov. Možno so tudi druge kompenzacije, ki bi dvignile cene in pospešile ameriško trgovino. Take kompenzacije bi rodile celo koristi za obe stranki. Prav tako pa bi take kompenzacije mogle odstraniti v nekaterih državah nevarnosti menjave in denarnih težav. Tudi bi rešile vprašanje plačilne nezmožnosti. Naš narod ni nikoli odklanjal prijateljske rešitve vprašanj, pri katerih smo mi kakor tudi naši upniki življenjsko zainteresirani. Toda bili smo tudi mnenja, da je treba prostovoljno prevzete obveze v celoti izpolniti, razen če se sporazumno popravijo in bi bil tak nov sporazum nujno potreben za ohranitev samih osnov mednarodnega zaupanja in kredita.

Vlada Zedinjenih držav, je nadaljeval Hoover, je bila od začetka na stališču, da uredi vprašanje vojnih dolgov z vsako državo dolžnico posebej. Zato so dozdaj sklenjeni sporazumi upoštevali tudi gospodarske razmere dotične države in vse druge politične okoliščine. Ameriški parlament, ki je te pogodbe ratificiral, je to stališče tudi potrdil.

Kot primer je Hoover nato navedel Veliko Britanijo. Ameriška vlada je smatrala, da je treba vprašanje vojnih dolgov urediti neodvisno od reparacijskega vprašanja. Zedinjene države nimajo namreč tretjim državam nobenih obvez in vse koncesije so bile prostovoljne. Nove koncesije bi prevečale bremena davkoplačevalcev v državah dolžnicah na ramena ameriških davkoplačevalcev.

Hoover je pri tej priliki opozoril novinarje na ameriški odgovor l. 1920 na angleški predlog o popolnem črtanju vojnih dolgov. V tem odgovoru je tedanji državni blaginjak USA opiral odklonitev na enako misel.

Naposled je Hoover omenil, da bo v kratkem zasedala svetovna gospodarska konferenca in da zdaj zboruje v Ženevi razorožitvena konferenca. Po mnenju ameriškega javnega mnenja je vprašanje inozemskih dolgov v tesni zvezi z vprašanjem

splošne razorožitve in torej z bremen, ki nam jih oborožitev nalaga nam samim in vsemu svetu.

V Ameriki so zadovoljni

Newyork, 24. novembra AA. Stališče, ki ga je zavzel predsednik USA Hoover v vprašanju vojnih dolgov, so v Zedinjenih državah v splošnem sprejeli z zadovoljenjem in zadovoljstvom. Večina listov je namreč za Hooverovo stališče.

Navzlic temu pa se tudi že pojavljajo kritični glasovi. Tako piše »Baltimore Sun«, da idiotija in neznanje še nista dosegla vrhunca in da mnogi katastrofalnega nauke iz nezmyselnosti vojnih dolgov še niso domnevali.

»Detroit Freepress« pa očita Rooseveltu njegovo tesnoročnost in obžaluje, da ni pograbil edinstvene prilike, ki se mu je zdaj ponudila za odločilno akcijo.

»Newyork Times« se prav tako zaganja v ameriški parlament in v druge, ki so zavzeli v vprašanju vojnih dolgov nepristopno in intrinsečno stališče. Zlasti ker gre za poštene prijateljsko razpoložene dolžnike, ki se trenutno nahajajo v hudih finančnih stiskah.

Presenečenje v Parizu

Pariz, 24. novembra. AA. Komentarji francoskih listov o Hooverovi odločitvi v vprašanju odgovorov dolgovnih plačil so zaenkrat še bolj redki. Listi zabeležujejo le svoje prve vtise. Vsi soglašajo v tem, da je prišla Hooverova odločitev povsem nepričakovano. Hooverovo stališče sprejemajo listi z obžalovanjem in z grenkimi občutki.

Listi smatrajo, da bodo posledice Hooverovega stališča uprav usodne. Zdej je treba računati s polomom zaupanja, ki se je po lausanski ureditvi reparacij pričelo vrati tako v evropsko gospodarsko življenje kakor v poslovne razmere vsega sveta. Lausanska pogodba bo ostala zaradi najnovejšega ameriškega stališča neratificirana. Svetovno gospodarsko konferenco bo treba odgoditi sine die. Skodljive posledice tudi sicer ne bodo izostale. Angleški funt bo zdaj v veliki nevarnosti, francoske finance so ogrožene. Transferji bodo popolnoma uničili mednarodno izmenjavo denarja.

Po mnenju listov kaže zdaj, da se morajo evropski dolžniki združiti. Nastopiti morajo solidarno. V tej zvezi listi obžalujejo

jejo nastop tistih dolžnikov, ki so se oddvojili in ki hočejo svoje dolgovno vprašanje reševati ločeno in brez soglasja z drugimi.

Hooverova odločitev tudi ni smiselna. Saj je bil tako ugotavljajo listi. Hoover ti, ki je povzročil s svojim predlogom o enoletni odgoditvi reparacijskih in dolgovnih plačil in s tem prekinil nemška plačila. Tako ravnanje smatrajo listi za nedosledno in ga ostro kritizirajo.

»Petit Journal« upa, da bo Roosevelt srečnejši v svojih odločitvah in da bo vzpostavil blagostanje z širokimi trgovinskimi pogodbami. Toda najvažnejše je vendarle zaenkrat vprašanje:

»Ali bomo 15. decembra plačali?«

Listi postevljajo to vprašanje z veliko resnostjo in skrbjo za bližnjo bodočnost.

Razočaranje v Londonu

London, 24. novembra. Ameriški odgovor na angleško noto, je izrazil v tukajšnjih krogih splošno razočaranje. Vlada za enkrat še ni zavzela svojega stališča, ker še čaka na točno besedilo ameriškega odgovora, vendar pa se napoveduje z merodajne strani, da bo poslala Angliji Ameriki novo noto, v kateri bo podrobno obrazložila vse težkoče in znova zahtevala odgovor plačil, ki zapadejo 15. decembra.

Roosevelt se strinja s Hoovrom

Newyork, 24. novembra. Na povratku iz Washingtona v Atlanto je Roosevelt sprejel novinarje in jim v razgovoru razložil svoje stališče glede vprašanja vojnih dolgov. Izrazil je mnenje, da bodo mogle prizadete države diplomatskim potom doseči sporazum z ameriško vlado. Ameriška vlada bo gotovo pazljivo preučila položaj vsake posamezne države dolžnice in po možnosti lajšala njen položaj. Popolnoma pa soglašajo s stališčem Hoovera, da predstavljajo vojni dolgovni posojila, ki so bila dana v prepričanju, da se bodo tudi vrnila. Zato ne gre, da bi se to vprašanje obravnavalo kot celota, marveč je treba vprašanje vsakega posameznega posojila posebej proučiti. Prav tako se strinja s stališčem Hoovera, da vprašanje vojnih dolgov ni v nobeni zvezi z reparacijami, ki so izključno evropska zadeva.

Strahote bodoče vojne

Govor bivšega angleškega ministrskega predsednika Baldwina o strahotah bodoče vojne

London, 24. novembra. V razorožitvenem odboru spodnje zbornice je imel bivši angleški ministrski predsednik Stanley Baldwin velik govor, v katerem je opisal strahote bodoče vojne. V svojem govoru, ki je napravil globok vtis, je med drugim izjavil:

To vprašanje sem proučeval dolgo vrsto let kot predsednik odbora za obrambo države. Ni vprašanja, ki bi me bilo bolj zanimalo, pa tudi ni vprašanja, ki bi bilo v tesnejši zvezi s srečo ali poginom človeštva. Svet trpi na neutemeljeni bojazni in na pomanjkanju zaupanja. Vse do zadnje svetovne vojne civilno prebivalstvo od strašnih nevarnosti vojne ni bilo neposredno prizadeto. Res je, da je tudi civilno prebivalstvo moralo čisto hudo stradati, da so matere obklovale smrt svojih možev in očetov svojih otrok, toda neposredne nevarnosti za civilno prebivalstvo doslej ni bilo. Sedaj pa je položaj docela izpremenjen. Vse prebivalstvo bo izpostavljeno stalnemu strahu, da ga lahko sredi dela ali spanja doleti smrt iz zraka. Ta strah že danes obema vsakega normalnega človeka na svetu. Dvomim pa, da so si vsi, ki se sicer zavedajo te nevarnosti, svesti tudi vseh okoliščin, ki utemeljujejo ta strah. To je prvič skoro nepojmljiva hitrost, s katero se bo bojevalo v bodoči vojni, odkar si je človeštvo osvojilo poleg morja tudi zrak. Hitrost v napadu se ne da niti zamisliti. Razlika med hitrostjo napada z zraka primerjana s hitrostjo napada armade na kopnem je skoro v enakem razmerju kakor hitrost moderne dirkalne avtomobila s hitrostjo starokopitne kočije. V bodoči vojni bo mogoče vsako mesto, ki leži v območju kakakega vojnega letališča, že v prvih petih minutah po napovedi vojne obvesti z bom-

bami kakor s točo, česar si v pretekli svetovni vojni ni pač še nihče niti predstavljati. Vprašanje je le, čigavo moralo bo tako otvoritveno bombardiranje najprej omajalo. Po mojem mnenju je najbolje če tudi poslednji mož z ulice sliši in vze, da je ni sile na svetu, pa naj se o tem še toliko govori in razpravlja, ki bi mogla preprečiti tako bombardiranje. Bombna letala lahko povsod prodirajo in nič jih ne more zadržati.

V svojih nadaljnjih izjavah se je Baldwin bavil s položajem Londona v primeru bodoče vojne in naglašal, da bi se morala vsa okolica Londona razdeliti v zračne obrambne sektorje. Če se upošteva, da bodo bombna letala prišla v višini 6000 m, se da izračunati, da bi ti zračni sektorji morali obsegati 10 do 100 kubičnih milj. Iz tega pa je tudi razvidno, kako ogromno število letal bi se moralo v tem prostoru postaviti v bran, da bi mogla zavrniti sovražna letala. To je nemogoče in tega ne more trditi noben strokovnjak. Edina obramba je napad, to se pravi, kdor se bo hotel rešiti, bo moral gledati na to, da bo hitrejši od sovražnika in da bo na sovražnem ozemlju prej pomoril več žensk in otrok. Povem to, je poudarjal Baldwin, da bodo ljudje končno razumeli, kaj jih čaka, ako pride do nove vojne.

Z nenavadno odkritostjo je Baldwin v svojih nadaljnjih izjavah naglasil, da vse pogodbe, vsi mednarodni sporazumi in vsi protokoli ne bodo mogli odvrgiti vojnočelnih se držav od uporabe zračnega orožja. Pri sedanjem položaju na svetu bi vsaka vlada zagrešila naravnost zločin nad svojim narodom, če bi opustila potrebne priprave za svojo obrambo. Pomisliti pa je tudi treba, da je zračna vojna šola v povojih in da je nadaljnji razvoj in

učinek take vrste vojne za enkrat še nedogleden. Čim bolj sem proučeval to vprašanje, tem bolj sem prišel do prepričanja, da so vsa naša prizadevanja brezuspešna. Vse razprave v Ženevi o zmanjšanju zračnega brodivanja, o prepovedi bombardiranja civilnega prebivalstva in vse ostale razprave se mi zde le nepotrebnega izguba časa, ki more spraviti človeka v obup. Vse tako dolgo, dokler se bodo razprave vršile v tem tonu in v tej smeri, bodo vsi znanstveni eksperimenti usmerjeni na to, kako sestaviti bombe, ki ne bodo večje od oreha, pa bodo imele strahovit učinek. Prepoved bombardiranja civilnega prebivalstva je tako dolgo neizvedljiva, dokler bo sploh obstajalo bombardiranje. V zadnji svetovni vojni so bile

cele pokrajine zaposelene samo z izdelovanjem municije. V bodoči vojni bodo te pokrajine igrale vlogo, kakršne niso še v nobeni dosednji vojni. Za sovražnika bo torej pred vsem važno, uničiti te pokrajine. Dokler bo možno to doseči z bombami in samo z bombami, vse tako dolgo se človeštvo temu sredstvu ne bo odreklo. Za svet bi bilo mnogo bolje, če bi se ljudje nikdar ne bili naučili uporabljati letal. Ob zaključku svojega govora je naslovil Baldwin na odbor, a preko nje zlasti na mladino, naj posveti vse svoje sile ohranitvi in ojačanju miru, kajti bodoča vojna ne bo nikomur prizanesla. Bodoča vojna bo tako strašna, da bo uničila vso civilizacijo.

Sekanje in prodajanje božičnih drevesc

Nova naredba banske uprave, ki so z njo razveljavljene vse dosedanje tozadevne naredbe

Ljubljana, 24. novembra.

Banska uprava je izdala naredbo glede sekanja in prodajanja božičnih drevesc. Naredba določa:

1. V nedoraslih gozdovih je prepovedano sekanje mladih iglastih dreves za božična drevesca, ako bi se s tem ogrožal razvoj ali obstoj teh gozdov.

2. Za božična drevesca se smejo sekati in prodajati v prebiralni sečnji samo drevesa, ki se dajo izločiti iz čiščenja in redčenja gozdnih sestojev. Gole sečne mladih sestojev na 0.2 ha celokupne ploskve na istem posestvu se smejo izvrševati ob upoštevanju § 75 zakona o gozdih le po poprejšnji prijavi občnemu upravnemu oblasti 1. stopnje.

3. Oni posestniki, ki so dolžni imeti gospodarski načrt javno pridobivanje božičnih drevesc s predpisanim jim predlogom za »sečnjo« odnosi na »gojo gozda«.

4. Kdor prodaja ali prevaža božična drevesca, mora dokazati njih izvor s potrdilom županstva one občine, v katere območju so bila drevesca posekana. To potrdilo, ki ga izda županstvo po predpisnem vzorcu, mora imeti oseba, ki prodaja ali prevaža božična drevesca pri prevozu ali prodaji vedno pri sebi ter ga mora pokazati na zahtevo gozdarskih, javno-naravnostnih, dohodarstvenih in tržno nadzornih organov.

5. Županstvo mora na potrdilu zabeležiti kolikor mogoče točno množino drevesc, ki se izsekajo, dan, do kdaj velja potrdilo za izvoz iz občine, in trg, kamor so drevesa namenjena.

6. Ako županstvo upravičeno dvomi o izvoru drevesc, ne sme izdati potrdila ter mora zadevo nemudoma prijaviti sreskemu načelstvu in pristojni orožniški postaji.

Božična drevesca, ki se prevažajo ali prodajajo brez predpisanega potrdila ter

obstoje o njih upravičen sum, da so sumljivega izvora, se zaplenijo.

O tem se mora takoj obvestiti sresko načelstvo in pristojna orožniška postaja. V mestih z lastnim statutom naj se takoj ukrene kar je potrebno za uvedbo kazenskega postopanja.

Osebe, ki prenašajo odnosno prevažajo posamezna božična drevesca od mesta prodaje do stanovanja, niso dolžne imeti potrdila o izvoru.

5. Če se komu izda potrdilo za množino nad 300 drevesc odnosno več, četudi zaporredno potrdilo, in presega vsota vseh drevesc število 300, mora županstvo to takoj sporočiti pristojnemu sreskemu načelstvu; o potrdilih, izdanih za množino pod 300 drevesc, naj županstvo predloži najkasneje do 31. januarja vsakega leta seznam pristojnemu sreskemu načelstvu z navedbo, kdo je sekal, kje, koliko in kam so bila drevesca namenjena.

6. Ako se potrdilo ne uporabi v njem navedenem veljavnem roku, se sme izdati za ista drevesca novo le tedaj, če se staro potrdilo vrne. Če se staro ne vrne, se izda potrdilo, kakor bi šlo za novo množino drevesc.

7. Prestopki te naredbe se kaznujejo, kolikor le veljajo za nje predpisi kazenskega zakona, po predpisih § 166 zakona o gozdih.

Razveljavijo se vse dosedanje za sekanje in prodajanje božičnih drevesc našaajoče se naredbe. V potrdilu, ki ga »za županstvo prosilca, da sme sekati in prodajati božična drevesca, potrdi županstvo, da je dotični iz tega in tega kraja posekal v lastnem gozdu ali pa kupil v gozdu tega in tega kraja toliko in toliko božičnih drevesc. Navesti je tudi treba, ali se izvozižijo drevesca na vozu, avtomobilu in železnici in do kdaj velja potrdilo.

Cepljenje proti davici

Ljubljana, 24. novembra.

V zadnjih letih opažamo, da se pojavlja v dravski banovini davica v vedno večjem številu in zahteva vedno več smrtnih žrtev. Lansko leto je obolelo na njej preko 1700 otrok, v letošnjem letu pa že mnogo več. Posebno v zadnjem mesecu zaznamujemo precejšnje število obolenj davice v ljubljanski okolici in tudi v mestu Ljubljani. Da se ne bi bolezen še naprej širila, je začel Higijenski zavod preventivno cepiti proti davici. Cepljenje se vrši po izkušeni metodi s Ramonovim anatoksinom in je do danes najuspešnejše sredstvo v borbi proti davici. Priporoča se cepljenje dece od 1-10 starostnega leta. Vsak otrok mora biti trikrat cepljen v razdobju po tri tedne. Po končanem cepljenju, ki je brez vsake opasnosti nastopi dolgoletna zaščita proti davici. Cepilo se bo vsak dan v Higijenskem zavodu Zaloška cesta ob 11. uri. Trikratno cepljenje stane za premožne 10 Din, za siromašne pa cepljenje brezplačno. Ker lahko ugotovimo s posebno reakcijo, da-li je otrok povzržen davici ali ne, bomo slednjo na željo staršev na otrocih izvršili. Starši, davica je nevarna nalezljiva bolezen, ne zamudite prilike. Opozorjamo, da cepi Higijenski zavod tudi proti škriatinki, Higijenski zavod.

Drzen roparski napad

Danes dopoldne okrog pol 11. je bil izvršen v Rožni dolini, cesta X., drzen roparski napad, kakršnega naša kriminalna kronika že več let ne beleži in ki znova dokazuje, da so varnostne razmere v Ljubljani zadnje čase res zelo slabe.

V omenjenem času je stopil v pisarno ge. Nino Šibenikove, soproge tovarnarja in lastnika pražarne »Adria« g. Šibenika, približno 22letni mladenič. Gospa je imela opasnica bač pri odpeti blaginji in že

predno se je zavedla, kaj hoče mladenič od nje, jo je ta z eno roko zgrabil za vrat, z drugo pa bliskoma segel v odprto blaginjo. Šibenikova se je obupno branila in se ruvala z roparjem nekaj časa, nato se ji je pa posrečilo pogrbiti steklenico, ki je stala na blaginji in z njo oplaziti napadalca po glavi. Udarci je bil precej močan in je napadalec gospo takoj izpuštil. Šibenikova je imela še toliko moči, da je blaginjo zaprla, nato se je pa zaradi razburjenja in prestopanja strahu onesvestila. Ko se je zopet zavedla, je napadalec že izginil. Odnesel ni ničesar.

V pomirjenju

Ljubljana, 24. novembra.

Narodna banka je prejela in tudi izdala nekaj kovancev po 10 Din, ki se pa po neznatni napaki pri kovanju nekoliko razlikujejo od drugih in posledica je, da jih ljudje nežejo sprejemati, češ, da so ponarejeni. Primerov odklonitve teh kovancev je bilo zadnje dni tudi v Ljubljani več. V pomirjenju občinstva se uradno razglasa, da so ti kovanci veljavni. Na zadnji strani imajo dve črtici, in sicer po št. 10 in za besedo »dinara«, ki ju drugi kovanci nimajo. Drugače so pa enaki drugim. Pomota se je zgodila kot rečeno pri kovanju in so jo prepozno opazili.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 2315.13 — 2326.49, Berlin 1367.64—1378.44, Bruselj 798.02 do 801.96, Carih 1108.35 — 1118.85, London 186.86 — 188.46, New York ček 5741.59 do 5769.85, Pariz 225.46—226.58, Praga 170.67 do 171.53, Trst 2944.07—296.47.

INOZEMSKÉ BORZE

Carih. Pariz 20.34, London 16.89, New York 520, Bruselj 72, Milan 26.575, Madrid 42.475, Amsterdam 208.875, Berlin 123.60, Sofija 3.76, Praga 15.40, Varšava 58.30, Bukarešta 3.065.

